

Aktuálnost a její původ

V situaci, kdy žijeme „ve světě“, se nám nutně jeví vše nové jako souvislé s mnohým předchozím. Předsudečná hypotéza kauzality nás pak vede k tomu, že všechno nové považujeme za produkt toho, co předcházelo. Tím však zcela obcházíme vážný, dokonce snad nejvážnější problém, jak se vůbec něco může stát aktuálností, tj. jak může vůbec něco mít povahu něčeho, co je nyní a zde (hic et nunc). Co se vlastně děje (co se stalo) s tím, co bylo aktuální před maličkou chvílí? A jak dochází (jak vůbec může docházet) k tomu, že to, co tu bylo před maličkou chvílí, tu už není, zatímco to, co tu před maličkou chvílí nebylo, tu najednou, tj. „ted“, je? Jaký je vůbec vztah mezi tím „co“ jest, a tím, zda to je právě teď a zde, nebo to už snad bylo, či teprve bude aktuální? Pokud bychom (ve shodě s Eleaty) považovali za „jsoucí“ jen to, co „aktuálně jest“, musili bychom všechno minulé prostě škrtnout, či přesněji vůbec popřít, negovat. Ale vztáhneme-li ono „jest“ či „jsoucí“ i na to „bylé“ (minulé), zůstává neobjasněno, jak dochází k tomu, že něco, co bylo jsoucí a nyní už je bylé, přestává být aktuální, tj. jak přichází o svou aktuálnost? A podobně zůstává neobjasněno, jak něco z toho, co teprve bude jsoucí a co je nyní zatím jen „budé“, svou aktualitu získává?

(Písek, 150515-1.)